

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **D. I. B. S.**, zastoupený Mgr. Tomášem Císařem, advokátem se sídlem Vinohradská 1233/22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 12. 2017, č. j. OAM-8/LE-LE05-VL11-2017, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 9. 2019, č. j. 29 Az 2/2018 - 38,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Tomáši Císařovi **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši **8228 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce přicestoval na území České republiky z Kuby přes Moskvu, Černou Horu a Srbsko dne 13. 1. 2017. Ten den podal žádost o udělení mezinárodní ochrany s odůvodněním, že na Kubě není demokratický režim a nedodržují se tam lidská práva, s čímž nesouhlasí. Uvedl zároveň, že nezastává žádné politické přesvědčení a nikdy se nijak veřejně neangažoval, není členem žádné politické strany ani organizace.

[2] V pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dále vypověděl, že odjel, protože mu přátelé říkali, že pokud ho nezabijí, tak ho zavřou, když na Kubě zůstane. Jeho otec je komunista a nemá s ním dobré vztahy. Konkrétní problém však neměl a nebyl nijak pronásledovaný. Neúčastnil se voleb a lidé z Výboru na obranu revoluce to nahlásili na policii, kam byl poté předvolán. Báł se obvinění podle zákona o nebezpečných osobách, ale nedošlo k tomu. Domnívá se, že byl ve středu zájmu kubánských úřadů, protože se před několika lidmi vyjádřil, že na Kubě není demokracie a právo. Někteří lidé to donesli jeho otci, ten pak chtěl, aby odešel z domu. Školu nedokončil, pracoval 6 měsíců v deníku komunistické strany, byl dva roky na povinné vojenské službě; potom pracoval jako školník a údržbář, měl též podnik na výrobu sušenek a ty prodával. Vše bylo legální, ale skončil, protože po osobní těžké krizi odjel z Kuby.

[3] Žalovaný dne 19. 12. 2017 rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“ a „napadené rozhodnutí“).

[4] Žalobu proti napadenému rozhodnutí Krajský soud v Hradci Králové v záhlaví označeným rozsudkem (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“) zamítl. Po shrnutí skutkových okolností tak, jak vyplývají ze správního spisu, dospěl krajský soud ve shodě s žalovaným k závěru, že žalobce nebyl v zemi původu pronásledován ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalobce neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že by vyvíjel aktivní činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod na Kubě. V souvislosti se svojí neúčastí ve volbách nebyl z ničeho obviněn, ač se toho obával. To svědčí o nezájmu kubánských úřadů o osobu žalobce. Svůj nesouhlas s politickým režimem na Kubě kromě svých přátel a otce veřejně neprezentuje. Politicky se neangažuje a nebyl za nic perzekuován. Žalobcem uvedené důvody žádosti o mezinárodní ochranu nelze hodnotit ani jako důvodné obavy z pronásledování z azylově relevantních důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu nebyl shledán zákonný podklad. Krajský soud se ztotožnil se závěry žalovaného, že s ohledem na individuální situaci žalobce nejsou splněny podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, jelikož žalobce žádné mimořádné skutečnosti nenamítl. Ohledně doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu se žalovaný na základě aktuálních informací v napadeném rozhodnutí podrobně vyjádřil tak, že žalobci v případě jeho návratu do země původu nehrozí skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Žalobce neměl v zemi původu vážné potíže se státními orgány a nebylo proti němu vedeno trestní stíhání. Krajský soud souhlasí s žalovaným, že hrozba nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení či trestu musí dosáhnout určitého mimořádného stupně v závislosti na souhrnu všech okolností případu. Žalobce však žádné problémy neměl a politicky aktivní nebyl. Podle krajského soudu se žalovaný dostatečně vypořádal s nesouhlasem žalobce s některými podklady a dostatečně se zabýval objektivní možností občanů Kuby opouštět svou vlast a vracet se zpět, včetně reálných důsledků po dlouhodobém pobytu v zahraničí. Pro aplikaci § 14b zákona o azylu žalobce neuváděl žádné důvody.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí proti napadenému rozsudku kasační stížností, kterou opírá o důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[6] Stěžovatel uvádí, že žalovaný nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Nezohlednil individuální okolnosti řešeného případu a nešetřil oprávněné zájmy účastníka řízení. Krajský soud pouze převzal stanovisko žalovaného, ačkoliv zjištěné skutečnosti podporují odlišný závěr. Stěžovatel namítá zejména nedostatečné posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, jelikož hrozbu vážné újmy v případě návratu na Kubu hodnotil žalovaný pouze s ohledem na absenci represí v minulosti, z čehož dovozuje, že se není čeho obávat ani do budoucna. Podle stěžovatele je nedostatečně zdůvodněna absence hrozby vážné újmy podle § 14a odst. 1 písm. c) zákona o azylu, jelikož z podkladů vyplývá, že nedemokratický režim na Kubě ve velké míře potlačuje lidská práva a svobody. Po návratu bude stěžovatel považován za osobu nežádoucí. Obává se proto, že po návratu do vlasti bude obviněn a postihován ze strany bezpečnostních složek, neboť je důvodně přesvědčen že je evidován Výborem na obranu revoluce. Byť se to v jeho případě zatím nestalo, k podobným postupům na Kubě dochází. Ve chvíli, kdy bude postižen a uvězněn, bude reálně pozdě žádat o mezinárodní ochranu. Dosavadní absence persekuce není proto rozhodující. Stěžovatel dal najevo svůj nesouhlas s porušováním lidských práv jediným možným způsobem a před represemi stačil uprchnout. Důvody, které vedou stěžovatele k obavám, se žalovaný ani krajský soud nezabývali.

[7] Stěžovatel dále namítá, že jím uvedené okolnosti jsou relevantní pro udělení humanitárního azylu. Zároveň bylo podle něj rozhodováno podle neaktuálních zpráv, jelikož ty se vázaly k počátku roku 2017, přičemž rozhodnuto bylo až na konci roku 2017. Krajský soud podle stěžovatele

pokračování

nedostatečně zjistil skutkový stav a nedostatečně vypořádal námitky stěžovatele v žalobě. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu stěžovatel namítá, že soudy jsou povinny rozsudky odůvodňovat tak, aby z odůvodnění vyplýval vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Stěžovatel namítá, že v případě pochybností o skutkovém stavu musí být žádost posouzena v jeho prospěch. Bylo přitom povinností žalovaného, aby pochybnosti vyvrátil. Tvzení stěžovatele byla zlehčována.

[8] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[10] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou její přijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná. Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost odůvodněno. Přestože by v tomto případě bylo možné kasační stížnosti odmítnout bez odůvodnění, Nejvyšší správní soud nad rámec zákonného požadavku stručné odůvodnění svého usnesení připojuje.

[11] Podle § 104a s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, jestliže ta svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“ byl v usnesení Nejvyššího správního soudu dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (dostupné stejně jako ostatní zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z www.nssoud.cz), vyložen tak, že kasační stížnost bude posouzena jako přijatelná v případě, že (1) vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

[12] Stěžovatel k otázce přijatelnosti své kasační stížnosti pouze obecně tvrdil, že žalovaný ani krajský soud nezjistili stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a nedostatečně se vypořádali s tvrzeními stěžovatele.

[13] Podle Nejvyššího správního soudu se krajský soud (a potažmo i žalovaný) dostatečně zabýval tvrzeními stěžovatele v kontextu udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. V souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu krajský soud i žalovaný vážili tvrzení žalobce v tom smyslu, zda je lze podřadit pod pravidlo, že „*k udělení doplňkové ochrany je třeba splnit*

všechny podmínky stanovené § 14a odst. 1 zákona o azylu [resp. čl. 2 písm. e) kvalifikační směrnice] kumulativně – tj., že žadatel (1) se musí nacházet mimo zemi svého původu; (2) musí mít důvodné obavy, že mu hrozí skutečné nebezpečí (reálná hrozba); (3) vážné újmy; (4) nemůže nebo není ochoten využít ochrany v zemi původu; a (5) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (Nejvyšší správní soud zde presumuje, že stěžovatelka nesplňuje podmínky pro udělení azylu),“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62).

[14] Ve svých dřívějších rozhodnutích Nejvyšší správní soud vysvětlil, že důkazní standard, který se k institutu doplňkové ochrany váže, vyžaduje prokázání, že existuje *reálné nebezpečí* vážné újmy. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je „*reálným nebezpečím*“ (srov. rovněž § 14a odst. 1 zákona o azylu, jež užívá ve stejném významu slovní spojení „*skutečné nebezpečí*“) nutno rozumět, že ve významném procentu případů obdobných situací stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho.“ Nejvyšší správní soud dále uvádí, že „*test reálného nebezpečí*“ je vůči stěžovateli přísnější než *test přiměřené pravděpodobnosti*. Ani *test reálného nebezpečí* ale nedosahuje intenzity trestního standardu „*nade vši pochybnost*“ ani *důkazního standardu* užívaného v zemích *common law* v *civilních věcech* (*vyšší pravděpodobnost* že ano, než že ne [balance of probabilities]) (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82).

[15] Skutkový stav byl zjištěn bez důvodných pochybností tak, aby bylo možno řádně a přezkoumatelně posoudit žádost stěžovatele. „*Zásada tzv. materiální pravdy má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazujících věrohodnost žadatelových tvrzení.*“ Nejvyšší správní soud však zároveň vysvětluje, že „*je na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností vážících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu.*“ (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 – 63, ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89).

[16] Podle Nejvyššího správního soudu „*povinnost tvrzení spočívá především ve sféře žadatele o azyl*“. Až v návaznosti na takové tvrzení platí, že „*jakmile uvádí jakékoliv skutečnosti svědčící o tom, že došlo, nebo že by potenciálně mohlo dojít, k zásahu do jeho lidských práv, který by byl azylově relevantní, pak je třeba se tvrzeními detailně zabývat a žadatelem uváděné skutečnosti konfrontovat se zjištěními týkajícími se situace v zemi původu žadatele*“ (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63 či ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70). Je třeba vycházet z výpovědi, která se po celou dobu řízení drží jedné dějové linie, kterou lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladnou s dostupnými informacemi o zemi původu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 – 83 nebo rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70). Krajský soud ani žalovaný tvrzení stěžovatele nikterak nebagatelizovali, nezkrášlovali ani nezpochybňovali. Krajský soud v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu správně posoudil, že žalovaný se relevantními skutečnostmi tvrzenými stěžovatelem dostatečně zabýval a své závěry odůvodnil. Při seznámení se s podklady napadeného rozhodnutí dne 11. 10. 2017 stěžovatel nenamítal nic ohledně aktuálnosti zjištěných skutečností. Netvrdí ani, v čem neaktuálnost podkladů spočívá.

[17] Napadený rozsudek je podle kritérií daných ustálenou judikaturou přezkoumatelný. „*Z odůvodnění rozhodnutí musí být seznatelné, proč jsou námitky účastníka liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestřené účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl a jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů*“ (srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 2. 1993, č. j. 6 A 48/1992 - 23, publikovaný ve Správním právu pod č. 27/1994, nebo nověji rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008 - 71). „*Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno*“ (srov. usnesení

pokračování

rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006 - 76, publikované pod č. 1566/2008 Sb. NSS).

[18] Ve smyslu citované judikatury k přezkoumatelnosti rozhodnutí se žalovaný i krajský soud s ohledem na výpověď stěžovatele dostatečně zabývali otázkou reálné hrozby vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu spočívající ve vážném ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.

[19] Možnost udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu krajský soud i žalovaný posoudili v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu: „*Ustanovení § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je kombinací neurčitěho právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ představuje správní uvážení.*“ (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004).

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou zdejšího soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně; nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu; ani nebylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené soudní judikatury či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyššímu správnímu soudu tudíž nezbylo než kasační stížnosti podle § 104a s. ř. s. odmítnout pro nepřijatelnost.

[21] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[22] Žalobci byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2019, č. j. 2 Azs 305/2019 - 29, ustanoven zástupcem Mgr. Tomáš Císař, advokát. Odměna za zastupování v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s., věta první za středníkem). Ustanovenému zástupci byla přiznána odměna v řízení o kasační stížnosti za dva úkony právní služby (spočívající v první poradě s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a vyhotovení návrhu ve věci samé – doplnění kasační stížnosti) [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“)]. Za tyto úkony mu náleží odměna ve výši 6200 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a 600 Kč jako paušální náhrada hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Ustanovený zástupce doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, výsledná částka se tudíž zvyšuje o 21 % daň, celkem na částku 8228 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení na účet, který uvedl ve svém podání.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. dubna 2020

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu